

KONSÜLTASYONDA AKILLI TELEFONLAR VE WHATSAPP: YENİ BİR GÜNDEM MESELESİ OLARAK HASTA MAHREMİYETİNİN İHLALİ

SMARTPHONES AND WHATSAPP IN CONSULTATION: “BREACH OF CONFIDENTIALITY” AS A TOPICAL ISSUE

Deniz ÖZCEKER* , Yasin YILMAZ, Zeynep TAMAY*, Nermin GÜLER***

Anahtar kelimeler: Klinik etik; hasta mahremiyeti; tıbbi uygulamada akıllı telefonlar; halk sağlığı etiği; teknoloji ve riskleri.

Keywords: Clinical ethics; confidentiality; smartphones in medical practice; public health ethics; technology and risks.

DEĞERLİ EDİTÖR

Teknolojinin tıp dünyası üzerindeki kaçınılmaz etkisi, tıbbi uygulama rutinlerini farklı bir alana doğru çekmektedir: WhatsApp aracılığıyla sanal konsültasyon yeni bir başlangıç olarak gözükmektedir.

Akıllı telefonların tıp dünyasında diğer meslek gruplarına göre daha yararlı amaçlara hizmet ettiği görülmektedir (1). Akıllı telefonlar için oluşturulan uygulamalar tıp camiasında (MedScape, PubMed, Science Direct, WebMD etc.) kabul görmüş durumdadır ve bunlardan WhatsApp, hekimler arasında en bilinen iletişim uygulamasıdır. Kullanıcılar konum bilgisi, fotoğraf, video, müzik dosyası ve yazılı mesaj alıp ücretsiz olarak gönderebilirler.

Akıllı telefonların cerrahların günlük kullanımına girmesiyle travma ve fraktürlerin acil polikliniklerinde ve rutin klinik uygulamalarında değerlendirilmesi ve tedavi edilmesi gibi konularda önemli ilerlemeler sağlanmıştır (2-4). Ayrıca tıpta uzmanlık eğitiminde de WhatsApp uygulaması son zamanlarda sık kullanılır olmuştur (5).

WhatsApp uygulaması çocuk sağlığı hekimleri arasında da güncellik kazanmıştır. Klinik uygulamalarda, gece nöbetlerinde ve bilhassa yan dal uzman hekimin bulunmadığı durumlarda bu uygulama aracılığıyla yapılan iletişim önemli işlevler sağlamıştır. Cilt döküntülerinin ve periferik yayma preparatlarının fotoğrafları, akciğer direkt grafisi, toraks ve kranial bilgisayarlı tomografi görüntüleri, şüpheli nöbet benzeri hareketlerin videosu gibi görüntülemelerin uzman hekimle WhatsApp aracılığıyla anında paylaşılmasıyla erken tanı ve uygun tedavi daha kolay hale gelmiştir.

“WhatsApp Konsültasyonu” fenomeninin en pratik faydalarından birisi de evde bilgisayar karşısında olma zorunluluğunun ortadan kalkmasıdır. Bu uygulamaların tıp öğrencileri, asistanlar ve yan dal uzmanları için eğitim kolaylığı sağlamanın yanında sağlık hizmetlerinin kalitesini de arttırdığı söylenebilir.

WhatsApp uygulaması hasta ve doktor arasındaki iletişimde önemli rol oynamaktadır. Özellikle gıda ve venom gibi ciddi alerjisi olan hasta gruplarında iletişimi kolaylaştırırsa da, hastalar ve hasta yakınları tarafından sık olarak kullanılması durumunda hekimlerin çalışma kalitesine olumsuz etkileri görülebilir (6).

Sanal dünyada hastaların bilgilerinin paylaşılması meselesi uzun zamandır mevcut olan bir konuydu (7) ve bu konu WhatsApp aracılığıyla daha aşikar hale gelmiştir. Hastaların izni ve onamı olmadan bilgilerinin akıllı telefonlarda uygulamalar aracılığıyla paylaşılması, telefonlara kaydedilmesi, üçüncü şahıslar tarafından kolayca ulaşılmaya neden olabilmekte ve tıbbi etikte mahremiyete saygı ilkesine aykırı düşmektedir.

Hastalar, bilgilerinin ve fotoğraflarının WhatsApp gibi uygulamalar aracılığıyla üçüncü bir şahısa ve belki daha fazla kişiye iletilmesinden ve hatta uygulamalar aracılığıyla yapılan online konsültasyondan gelecek “ikinci-el bilgi” ile yetinilmesinden de rahatsızlık duyabilirler. Online konsültasyondaki tıbbi yanlış algılamalar da eksik ve uygun olmayan tedavilere neden olabilir.

Sonuç olarak, acil durumlarda ve özellikle yan dal uzmanının yokluğunda hastaları ve tanımlarını değerlendirmek için dijital görüntü ve videoların WhatsApp aracılığıyla paylaşılması kolay ve hızlı bir

Date received/ Dergiye geldiği tarih: 30.05.2017– Date accepted/ Dergiye kabul edildiği tarih: 14.06.2017

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, ** Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, * Çocuk Allerjisi Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

(Corresponding author/İletişim kurulacak yazar: denizozceker@gmail.com)

yol olarak gözükmektedir. Bu durum, günümüz tıp dünyasında hastaların en iyi şekilde tedavi edilmesi amacıyla yapılıyor olabilir. Ancak, hekimlerin her zaman ve her durumda hasta mahremiyetini dikkate almaları ve hastanın izin ve onamı ile üçüncü şahıslarla bilgi paylaşımında bulunmaları gerektiğini düşünmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. Mohan AT, Branford OA. Guide to plastic surgery: iPhone apps, the plastic surgeon and the health care environment. *Aesthet Surg J.* 2012; 32:653-8.
2. Al-Hadithy N, Ghosh S. Smartphones and the plastic surgeon. *J Plast Reconstr Aesthet Surg.* 2013; 66:155-61.
3. Franko OI. Smartphone apps for orthopaedic surgeons. *Clin Orthop Relat Res.* 2011; 469:2042-48.
4. Kelahmetoglu O, Firinciogullari R, Yagmur C. Efficient utility of WhatsApp: From computer screen to the surgeon's hand to determine maxillofacial traumas. *J Craniofac Surg.* 2015; 26(4):1437.
5. Goyal A, Tanveer N, Sharma P. WhatsApp for teaching pathology postgraduates: A pilot study. *J Pathol Inform.* 2017;8:6.
6. Inmaculada SM, Paloma PD, Ruperto GP, Victor M. Experience in the use of social media (whatsapp, e-Mail, facebook, website) by patients, AAAAI Annual Meeting; 2015 Feb 20-24;Houston, USA. p435
7. Braunack-Mayer AJ, Mulligan EC. Sharing patient information between professionals: Confidentiality and ethics. *Med J A* 2003;178: 277-79.